

Kritiek op regeling cursusonderwijs

Voor 72 te ontwikkelen cursussen gaat het ministerie van LNV een financiële bijdrage leveren. Dat is het resultaat van het eerste jaar met een nieuwe subsidieregeling. Toch zijn de cursuscoördinatoren niet tevreden met opzet en uitvoering ervan.

Aoc's bieden naast het reguliere onderwijs een grote diversiteit aan cursussen. Vaak in de avonduren wordt veel bijgeleerd. Mensen die in de groene sector werken, horen dan over actuele zaken, nieuwe technieken en wettelijke regelingen. Ze doen nieuwe vaardigheden op. En cursisten kunnen zich in een heel ander vakgebied storten of hun kennis op het eigen vakgebied verdiepen. Elk jaar komen er nieuwe cursussen, maar veel daarvan zouden zonder subsidie nooit gestart zijn of ze zouden de cursist meer hebben gekost. De subsidieregeling is nu vernieuwd. Dat heeft het afgelopen jaar nogal wat onrust gebracht. Laser, een agentschap in Dordrecht dat voor LNV regelingen implementeert en uitvoert, zou ook deze regeling oppakken. Maar, vinden AOC Raad en cur-

suscoördinatoren, de communicatie was slecht, de kaderbrief vertraagd, de regeling niet helder, de procedure te zwaar en afwijzingen waren vaak onterecht.

“Die nieuwe regeling zou er een paar jaar geleden al zijn”, zegt Harry Krul, medewerker cursus- en contractactiviteiten van AOC Oost. “We hebben in 2000 en 2001 vrijwel zonder subsidie gezeten. Er stond weliswaar nog een bedrag van de kaderbrief daarvoor en vanwege de mkz konden veel cursussen toch niet doorgaan. Maar de situatie was erg onzeker.”

Daar kwam nog bij dat er bij de invoering van de nieuwe regeling in 2002 bijna een half jaar vertraging was. De kaderbrief kwam niet in januari, maar pas in mei. Aoc's hadden tot 1 juli tijd voor aanvragen. Een lastig moment omdat Laser in de vakantiemaanden moeilijk aanvulling

en verduidelijking kon vragen bij de aanvragers. Pas eind oktober was de toewijzing bekend. “Te laat voor de cursussen in het najaar”, aldus Krul. “Ik moet wel toegeven: Laser was er zelf ook ongelukkig mee.”

Inspelen

Er is desondanks 'enthousiast' aangevraagd. In totaal zijn 266 aanvragen gedaan, terwijl Laser op basis van informatie van DWK er zo'n dertig verwachtte. Er was ruim 2 miljoen euro beschikbaar. Per thema in de kaderbrief 217.950 euro. Van de tien thema's is alleen bij biotechnologie nauwelijks aangevraagd. De twee aanvragen op dit thema zijn bovendien beide afgewezen. In totaal zijn over alle thema's 72 aanvragen wel goedgekeurd.

Cursus landmeten bij AOC Terra-Frederiksoord

Maar uiteindelijk is 650.000 euro niet toegekend. De beoordelingscommissie vond veel aanvragen onvoldoende uitgewerkt. Er was echter geen tijd om een tweede ronde te starten voor die 6,5 ton.

Het resultaat is er nu, maar er blijken enorme verschillen in aanvragen. Toegewezen bedragen lopen uiteen van ongeveer 1.500 tot 90.000 euro voor een cursus. Een goedkopere cursus (voor de subsidiegever) wordt dan vaak op een locatie of aoc gegeven en voor een periode. Terwijl dure cursussen, bijvoorbeeld 'erkend natuurbeheer' of 'de omgevingsbewuste ondernemer', bij AOC Limburg worden ontwikkeld voor drie jaar en voor heel Zuid-Nederland. Zo'n cursus wordt dan misschien op wel dertig plaatsen gegeven. Er waren ook grote verschillen in kwaliteit en detaillering van de aanvragen en de hoeveelheid gedeclareerde uren. De norm hiervoor is intussen aangescherpt.

Verder valt op dat sommige aoc's veel subsidie krijgen (Limburg, Oost, Friesland), terwijl andere aoc's nauwelijks scoren, minder hebben aangevraagd of soms ook helemaal niet (Holland Maas Onderwijsgroep). Ook daarvoor zijn redenen en argumenten.

Ten slotte vormde weliswaar etnische minderheden een specifieke doelgroep, maar er is voor deze doelgroep alleen subsidie toegekend voor de ontwikkeling van een cursus 'spuitlicentie voor allochtonen' (Wellant).

Overbodig

De gelden voor 2002 zijn nu toegewezen. Toch is daarmee de kritiek niet verstomd. "Zo'n aanvraagformulier vraagt veel administratieve handelingen", zegt Krul. "Het is zeer bureaucratisch. Verder zijn de beoordelingscriteria niet duidelijk en dan zijn er tijdens het traject nog criteria aan toegevoegd. Bijvoorbeeld dat het aantal deelnemers van een cursus ten minste tien moet zijn. Op zich heb ik daar niets op tegen, maar wel dat je de regels nog verandert tijdens het spel."

Het betrof geen toevoegingen, maar uitwerking of verduidelijking, aldus Laser. Uitvoeringstechnische aspecten Een ander probleem zat er volgens Krul in de thema's; bijna dezelfde als in de VIA-regeling. "Het cursusonderwijs heeft toch een heel ander doel en doelgroep dan het reguliere onderwijs. Het is ook ongeveer het enige stukje profit in een non-profitinstelling."

"Verder was de uitvoering niet erg flexibel. We hadden wel de belofte dat de beoordelingscommissie de zaak ruimhartig zou bekijken, maar dat viel tegen." Ook bij actualiteit kun je vraagtekens zetten, denkt hij. Als je meer dan één keer per jaar kunnen aanvragen, verwachten sommige cursuscoördinatoren beter op de veranderende vraag te kunnen reageren. En, is hun reactie, hoe vraagge-

stuurd is het systeem eigenlijk? "De thema's en de toelichting daarover kaderen alles af."

Een criterium waarop beoordeling echt volstrekt overbodig was, is, aldus Krul, de mate waarin inzichten en vaardigheden worden overgedragen. "Dat is didactiek; dat moet een beoordelingscommissie toch niet beoordelen. We zijn allemaal onderwijsinstellingen; dan mag je daar toch vanuit gaan."

Agrariërs

"Het is makkelijk om de boodschapper de schuld te geven", vervolgt hij, "maar dit is niet zozeer kritiek op Laser. Eerder op de regeling zelf. Drie jaar geleden lag er al een blauwdruk klaar voor een regeling waar de cursuscoördinatoren zich wel in konden vinden. Maar cursusonderwijs was bij DWK steeds in handen van trainees die al weer weg waren voor ze doorhadden wat er speelde."

Wat er speelt, is wat hem betreft helder. "Doel van de regeling moet toch zijn dat je een aantal beleidsthema's (van LNV) wilt implementeren door cursussen tegen een aantrekkelijk tarief voor belangstellenden in de agrarische sector te verzorgen." Hij vindt echter dat de thema's te weinig met de primaire sector te maken hebben. "Er is ook een dramatische afname van het aantal gewone agrarische →

FOTO: TON VAN DEN BORN

Thema's van de kaderbrief 2003

'De Regeling groen cursusonderwijs heeft tot doel het stimuleren van kennisoverdracht op het gebied van voedsel en groen. Met deze regeling wordt geprobeerd zoveel mogelijk personen aan cursussen te laten deelnemen.' Het gaat om cursussen buiten het reguliere onderwijs en binnen de door de minister van LNV vastgestelde thema's. Die thema's worden gecommuniceerd via de kaderbrief cursusonderwijs, vanaf half januari te vinden op de site van Laser. Half januari is de kaderbrief verzonden voor het groene cursusonderwijs in 2003. Scholen hebben tot 1 maart de tijd om een aanvraag te doen.

In 2002 waren er tien thema's; in 2003 vijf. Behalve beleidsactualiteit is gekeken of er in 2002 al veel meerjarige cursussen over bepaalde thema's zijn goedgekeurd.

Centraal thema is maatschappelijk verantwoord ondernemen en etnische minderheden vormen opnieuw een specifieke doelgroep. De vijf thema's zijn: fytosanitaire risico's per keten, multifunctioneel landgebruik, groen ondernemerschap, ketens in de landbouw en voedselveiligheid.

▲ **Harry Krul, cursuscoördinator AOC Oost, voor een kast met cursusmateriaal: "Jammer dat we zo slecht gehoord zijn"**

riërs op cursussen. Ze komen vaak alleen nog voor de verplichte cursussen."

Toch zijn de thema's bepalend. Vaak wordt dan met de inhoud van bestaande cursussen geschoven in de richting van een van die onderwerpen, bijvoorbeeld milieu. Krul: "De ontwikkelkosten worden lager en de cursus kan goedkoper voor de cursist." Niet echt de bedoeling, aldus DWK en Laser. Is de aanvraag dan wel vanuit een van de thema's geschreven of andersom. Als de beoordelingscommissie onvoldoende de indruk kreeg dat de cursus ook zou passen in het beoogde thema, ging het niet door en werd er voor andere cursussen gekozen.

Verduidelijkingen

De vertraging bracht verder ook praktische problemen met zich mee. Want welke prijs zet je in het cursusoverzicht voor het nieuwe schooljaar als je in juni nog helemaal niets weet? Harry Krul: "Wij schreven in onze cursusgids: 'mogen we subsidie krijgen, dan kan deze cursus tegen een lagere prijs worden aangeboden'. Met enige weemoed, zo lijkt het, beschrijft hij de situatie van voor 2000. Er waren toen twee subsidiekanelen. Allereerst de McSharry-gelden, een Europese subsidie van aanvanke-

De beoordelingscommissie vond veel aanvragen onvoldoende uitgewerkt.

lijk 7 tot 9 miljoen gulden per jaar, die werd verleend op basis van het aantal groene eindtermen. Deze subsidie is gestopt. En dan had je de kaderbrief cursusonderwijs. Er ging 1,5 miljoen gulden via de AOC Raad naar cursussen over bepaalde geselecteerde beleidsthema's. Dat lijkt op de situatie van nu, maar opzet en uitvoering zijn ingrijpend veranderd. Dat cursuscoördinatoren de zaken vergelijken, ligt voor de hand.

"Jammer", concludeert Krul. "Jammer dat er zo'n slechte communicatie is tussen DWK en ons, dat wij toen er gezocht werd naar een nieuwe regeling zoveel mogelijkheden hebben aangedragen die zo slecht gehoord zijn. Ook jammer dat er geld waar je in principe recht op hebt en dat de sector ten goede zou komen, niet krijgt. DWK heeft, die indruk krijg je, te weinig zicht op de praktijk van het cursusonderwijs."

Een aantal aoc's heeft pro forma een bezwaarschrift ingediend tegen afwij-

zing van de subsidieaanvragen. Er is nog geen reactie. En de AOC Raad heeft namens de cursuscoördinatoren een brief gestuurd naar DWK. Essentie: de regeling is niet helder en de criteria evenmin. Kunnen we daar niet over overleggen voor we beginnen met de volgende ronde?

Die is intussen al gestart. Er zijn aanpassingen en verduidelijkingen geweest, bij DWK is iemand aanspreekbaar (Wim Stegehuis) en Laser heeft van de ervaringen geleerd. Ze erkennen dat met de regeling dit jaar lang niet alles goed liep, maar vinden ook dat er wel wat af te dingen is op de kritiek vanuit de aoc's. Of nu dan alle puntjes op de i staan en alles goed of ten minste naar (subjectieve) tevredenheid van de cursuscoördinatoren zal gaan, blijft de vraag. ☞

Ton van den Born